

ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРАЦІЙНОЇ СПРЯМОВАННОСТІ У ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ

Єрошенко Г.А. доктор медичних наук, професор, завідувачка кафедри медичної біології;

Передерій Н.О. кандидат медичних наук, доцент кафедри медичної біології;

Улановська-Циба Н.А. кандидат біологічних наук, доцент кафедри медичної біології;

Ваценко А.В. кандидат біологічних наук, доцент кафедри медичної біології;

Рябушко О.Б. кандидат біологічних наук, доцент кафедри медичної біології;

Клепець О.В. викладач кафедри медичної біології;

Шевченко К.В. аспірант кафедри медичної біології

Українська медична стоматологічна академія м. Полтава

В сучасних умовах розвитку освітнього процесу підготовка нового покоління лікарів потребує пошуку шляхів інтеграції гуманітарних, природничих та медичних наук, які є фундаментом у формуванні майбутніх фахівців. Інтеграція має важливу цінність у підвищенні практичної та науково-теоретичної підготовки здобувачів медичної освіти. При цьому, важливе значення надається базовим теоретичним знанням, які вони отримують на перших курсах. Серед таких дисциплін виділяють медичну біологію, гістологію, біохімію, анатомію та ін. [1,2].

Однією з головних тенденцій на сучасному етапі розвитку природничих дисциплін є інтеграція біологічних наукових знань. Перехід від біологічних знань до формування цілісних систем знань, задає направлення їх теоретичного розвитку.

При об'єднанні незалежних між собою предметів і встановлення зв'язків між ними простежується успішна інтеграція, яка тільки підсилює взаємодію між ними. Міжпредметні зв'язки в освітньому процесі є проявом інтеграційних процесів, які надають професійної спрямованості при вивченні загальноосвітніх дисциплін. Біологічні дисципліни, які об'єднані між собою загальним об'єктом дослідження, такі як: анатомія, морфологія, гістологія, фізіологія, біохімія, ембріологія, екологія, генетика - свідчать про посилення тенденції до інтеграції в біології [2,4,6].

Біологічні знання базуються на основних сучасних біологічних теоріях (клітинна, еволюційна), знаннях про обміни речовин і перетворенні енергії, рівнях розвитку живого (молекулярний, клітинний, організмовий, популяційний, біосферний). Інтегративні процеси, як основа побудови цілісної системи і конкретизації проявів теоретичних процесів на різних рівнях існування живої матерії, повинні здійснюватися не тільки на основі біологічних знань, а й з використання наукового контенту інших наук [3,5].

На внутрішньо-дисциплінарному рівні інтеграційні процеси представляють собою особливий інтерес. Тому що, така інтеграція дозволяє розглядати об'єкт дослідження, як цілісну систему. Важливим аспектом при цьому, є те, що інтегровані знання дають можливість зрозуміти причинно-наслідкові зв'язки досліджуваних процесів та явищ на молекулярному, клітинному, організмовому, популяційному і біосферному рівнях.

У зв'язку з розвитком популяційно-генетичного та екологічного напрямків медицина вивчає вже не тільки окрему людину, але і всі рівні ієрархічної організації життя, процеси і механізми, що відображають еволюцію і, отже, біологічну передісторію людини, зафіксовану і в організації людського тіла, і в генетичних особливостях популяцій людей, в характері їх відносин з організмами інших видів в межах екосистем. Вивчення об'єднаних в процесі еволюції людини фундаментальних фізико-хімічних, клітинних і системних механізмів життєзабезпечення і розвитку становить завдання медичної біології [4,5].

При вивченні предмету медичної біології та генетики спостерігається зв'язок з такими дисциплінами як філософія, гістологія, фізіологія, анатомія, біохімія, мікробіологія, загальна гігієна, нервові хвороби, медична генетика, епідеміологія і інфекційні хвороби. Передбачається спадкоємність і інтеграція з цими дисциплінами з різних розділів медичної біології та генетики. [3,5]

Дуже тісно біологія пов'язана і з медициною. Успіхи і відкриття біології визначають сучасний рівень та подальший прогрес медичної науки. Уявлення про макро- і мікроскопічну будову людського тіла, про функції його органів і клітин базуються на біологічні дослідження. Гістологію і фізіологію людини, які є фундаментом медичних дисциплін - патанатомії, патофізіології та інших, вивчають як медики, так і біологи [1,2].

Вчення про причини і поширення інфекційних, інвазійних та вірусних хвороб і принципах боротьби та профілактики з ними засноване на мікробіологічних та вірусологічних дослідженнях. Уявлення про механізми імунітету, що лежить в основі опірності організму інфекціям, також спираються на біологічні дослідження. Використання в медицині речовин, що виділяються мікроорганізмами для боротьби один з одним, - найбільша заслуга біології ХХ ст. Над проблемою раку єдиним фронтом працюють цитологи, ембріологи, генетики, біохіміки, імунологи, вірусологи [1,4,5].

Генетика людини, в тому числі медична генетика, яка вивчає спадково обумовлені захворювання, стає зараз важливим об'єктом медико-біологічних досліджень. На сьогоднішній день піддаються точному діагнозу хвороби, пов'язані з порушенням кількості хромосом. Генетичний аналіз дозволяє виявляти у людини шкідливі мутації, на профілактику яких направлені служби медико-генетичного консультування.

Все більшу увагу привертає проблема психічного здоров'я людства, вирішення якої неможливо без глибокого природно-історичного біологічного аналізу нервової діяльності. Виділення серед біологічних дисциплін етології - науки про поведінку - істотно наближає вирішення цієї складної і важливої проблеми.

Таким чином, інтегративний підхід при вивченні базових дисциплін створює цілісну систему знань, яка стає основою підготовки майбутнього фахівця-медика з якісно новим рівнем клінічного мислення, що обумовлює можливість комплексно вирішувати завдання медичної практики.

Література

1. Інновації у медичній освіті: інтегративний підхід до діагностики, лікування та профілактики захворювань / І.У.Крунытська, М.І.Марушчак, І.М.Клишч, N.V.Petrenko, // Медична освіта. – 2017. - №4. Електронний ресурс: <https://doi.org/10.11603/me.2414-5998.2017.4.8368>
2. Карпець М.В. Міждисциплінарна інтеграція - основа професійної спрямованості навчання / М. В. Карпець // Світ медицини та біології. - 2016. - № 4(58). - С.144-147
3. Копетчук В.А. Інтеграція біологічних знань у вищій медичній школі : зб. матеріалів конференції [«Теорія і практика підготовки майбутніх учителів до педагогічної дії»] (Житомир, 2011) / В.А.Копетчук. - Житомир: Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2011. – С. 60-63.
4. Міждисциплінарна інтеграція як фактор удосконалення викладання фармакології у медичному виші / Н.І.Волощук, О.С.Пашинська, А.О.Іваниця, І.В.Таран // Медична освіта. - 2016. - № 4. – С.8-11
5. Улановська-Циба Н.А. Інтегративний підхід у викладанні медичної біології / Н.А.Улановська-Циба // Актуальні проблеми сучасної медицини: вісник Української медичної стоматологічної академії. – 2011. - Вип.. 3(35), Т.11. – С. 104-106
6. Pershko I.O. Міждисциплінарна інтеграція при викладанні біохімії у фармацевтичному коледжі на прикладі теми «вступ до обміну речовин та енергії» / I.O.Pershko, N.A.Todosiichuk // Медична освіта. – 2020. - №3. – С. 49-55